

Kun asia ei puhu puolestaan, siitä on osattava kertoa

Lassila-Merisalo, Maria (2020). *Tarinallinen journalismi*. Vastapaino. 176 sivua.

TARINALLISUUS ELÄÄ renessanssia mutta kärsii inflaatiosta ja arvostelusta. Erityisesti journalismin ja kertomuksellisen kerrontatavan suhde herättää sekä innostusta että närää.

Vaikka journalismin tutkija Maria Lassila-Merisalon oppikirja *Tarinallinen journalismi* ilmestyi vuonna 2020, se ei voisi olla ajankohtaisempi. Kirja opastaa kertomaan todellisuudesta kiinnostavasti, innostavasti, käyttäen kaunokirjallisuudesta tuttuja rakenteita ja retorisia keinoja – mutta silti juurtaen jutun juuriaan myöten faktoihin.

Todellisuudessa on paljon kertomisen arvoista, josta ei kerta kaikkiaan voi kirjoittaa perinteisen uutisen rakenteella. Juuri näitä näkökulmia, kokemuksia ja tulokulmia varten tarvitaan tarinallista journalismia.

PYSÄYTTÄVÄT ESIMERKIT

Lassila-Merisalo opastaa jutun aiheen löytämiseen ja suunnitteluun, kertojajänen käyttämiseen ja kerronnalliseen rakenteeseen. Tutkimuksellisessa osiossa kirjoittaja käy läpi tarinallisen journalismin saamaa kritiikkiä. Hän poimii siitä olennaisen, tunnistaa sudenkuopat ja ohittaa perusteettomat pelot. Kirja loppuu kolmeen Esa Keron, Matti Kuuselan

ja Ulla Ahvennimen kirjoittamaan esimerkkitaupaukseen journalistien kirjoittamista faktatarinoista sekä niitä ruotiviin Lassila-Merisalon kirjoittamiin syväanalyysiin.

Jouhevalla tyyllillään tekijä kuljettaa tarinallisia elementtejä taitaen mukanaan. Hän tekee kuten opettaa. Kirjassa on sydämelisyyttä, huumoria ja vakavuutta. Jopa pysäyttävyyttä, kun esimerkkien avulla kerrotaan siitä, miten elämän vakavimmat kokemukset, kuolema, syntymä, voidaan saattaa sanoiksi juuri tarinallisen journalismin muodossa.

MEDIALUKUTAIDON HARJOITTELUUN

Itselleni kirjan parasta antia oli sen toinen osio, ”Kriittinen katsaus”, joka vastaa lyhyesti ja ytimekkäästi aiempaan, tarinajournalismia kriittisesti tarkastelleeseen tutkimukseen. (ks. myös Mäkelä ym. 2020). Arvokasta on sekin, että esimerkeissä nostetaan suomalaisia journalisteja Veikko Ennalasta Esa Keroon ja Ulla Ahvennimeen.

Suosittelen kirjaa journalismin opiskelijoiden ja opettajien lisäksi jokaiselle, joka on tekemisissä tietokirjoittamisen kanssa. *Tarinallinen journalismi* sopii myös medialukutaidon syventävään harjoitteluun.

Teoksen opit sopinevat pidempäänkin – uskaltaisin sanoa myös tiukan akateemiseen – kirjalliseen ilmaisuun.

SEVERI HÄMÄRI

FM, tohtorikoulutettava (käytännöllinen filosofia) Helsingin yliopisto

puheenjohtaja ja puhetaidon opettaja Kriittinen korkeakoulu

 <https://orcid.org/0000-0003-3969-1403>

LÄHTEET

- Mäkelä, M., Björninen, S., Hämäläinen, V., Karttunen, L., Nurminen, M., Raipola, J. & Rantanen, T. (toim.) (2020). *Kertomuksen vaarat. Kriittisiä ääniä tarinataloudesta*. Tampere: Vastapaino. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Neill, A. S. (1968). *Summerhill*. Harmondsworth: Penguin.